

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

för Granbackaskolan

Verksamhetsåret 23/24

1. Inledning

Alla elever inom skolan har rätt att inte bli utsatta för kränkande behandling eller diskriminering. Skolans vision är att skapa förutsättningar så att alla barn ska må bra och kan nå sin fulla potential. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt där alla känner sig sedda och inkluderade.

Varje år är skolan skyldiga att upprätta en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen mot kränkande behandling och diskriminering genomsyrar hela skolans verksamhet och är väl synlig i utbildningen och i de regler och rutiner som finns. Alla elever, medarbetare och vårdnadshavare är delaktiga i arbetet mot kränkande behandling och diskriminering.

Planen utgår från skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567), läroplanen, FN:s barnkonvention samt förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.

1.1 Vad är kränkande behandling och diskriminering?

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett beteende som kränker någons värdighet, men som inte har något samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Vid bedömning av om en elev blivit utsatt för kränkande behandling ska elevens upplevelse vara utgångspunkt. Upprepade kränkningar vid återkommande tillfällen kallas för mobbning.

Kränkande behandling kan exempelvis vara:

- fysiska handlingar (slag, knuffar)
- verbala (nedsättande ord, öknamn, hot, svordomar)
- psykosociala (ryktesspridning, utfrysning, grimaser)
- texter och bilder (teckningar, lappar, fotografier, klotter, sms, sociala medier)

Diskriminering

Diskriminering betyder att en elev blivit orättvist behandlad och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning,

funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns vidare olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.

1.2 Innehållet i planen mot kränkande behandling

För att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering upprättas årligen, i varje särskild verksamhet, en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen är aktuell i skolans dagliga arbete och utformas utifrån vår unika verksamhets behov.

Planen mot kränkande behandling innehåller:

- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av våra elever,
- en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året, och
- en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan mot kränkande behandling har genomförts.

Planen innehåller rutiner för att hantera ingripanden i akuta situationer. I det inkluderas ansvarsfördelning och rutiner för anmälning, utredning och dokumentation. Vidare innehåller planen information om verksamhetens främjande och förebyggande arbete.

Planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna, personal och vårdnadshavare vid skolan.

1.3 Granbackaskolans arbete för att aktivt motverka diskriminering

Skolan arbetar hela tiden för att motverka diskriminering och förhindra trakasserier och sexuella trakasserier som en del i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete. Arbetet sker i fyra steg genom att

1. undersöka risker för diskriminering och repressalier (dvs. händelser som kan ses som hämndaktioner eller straff) samt andra hinder för enskilda elevers lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta främjande och förebyggande åtgärder samt
4. följa upp och utvärdera åtgärderna.

Alla delar av det fortlöpande arbetet dokumenteras och i alla delar samverkar skolan med elever och personal.

Information om likabehandlingsplan:

Begreppet likabehandlingsplan ersattes år 2017 i diskrimineringslagen med ett dokumentationskrav. Dokumentationskravet innebär att skolan skriftligen ska dokumentera arbetet med aktiva åtgärder. Dokumentationen innehåller en redogörelse för alla delar av arbetet som rör aktiva åtgärder, redogörelser av åtgärder som planeras och vidtas samt hur samverkansskyldigheten fullgörs. Dokumentationen enligt diskrimineringslagen och planen mot kränkande behandling enligt skollagen sker i detta dokument.

I arbetet med att motverka diskriminering ligger att skolan tar fram riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa följs upp och utvärderas. Skolans riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier finns i bilaga 1.

1.4 Systematiskt och målinriktat arbete

Skolan bedriver ett systematiskt och målinriktat arbete för att förhindra kränkande behandling och diskriminering. I det arbetet ingår att kartlägga verksamhetens nuläge och identifiera risk för när och var elev blir utsatta för kränkande behandling och diskriminering. I kartläggningen ingår även att följa upp förra årets planerade aktiviteter.

När kartläggningen är genomförd görs en analys och bedömning av uppgifter som framkommit för att kunna planera in vilka aktiviteter som vi ska genomföra i syfte att förbättra kvaliteten i verksamheten och förhindra kränkande behandling och diskriminering. Aktiviteterna genomförs sedan i enlighet med planeringen.

1.5 Främja, förebygga och åtgärda

Skolan arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering och trakasserier uppstår.

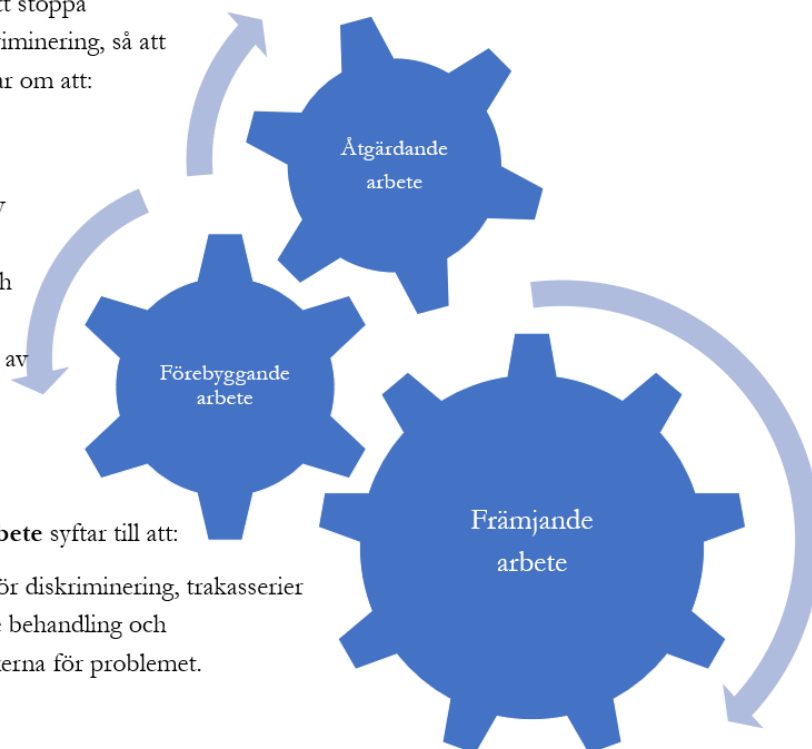
Främjande arbete tar alltid sikte på det positiva och pågår alltid utan förekommen anledning. Det främjande arbetet är fundamentalt för all skolverksamhet, är ständigt en del i undervisningen och pågår kontinuerligt. Det förebyggande arbetet tar sikte på risker för problem och handlar om att vi undersöker och följer upp verksamheten ur olika perspektiv. Det åtgärdande arbetet sker när någonting har hänt som skolan måste stoppa och hantera så att det inte sker igen.

Åtgärdande arbete syftar till att stoppa kränkande behandling och diskriminering, så att det inte händer igen. Det handlar om att:

- ha rutiner för skydd
- utreda förhållandena
- rapportera kränkningar av olika slag
- informera barn/elever och vårdnadshavare
- ha rutiner för tillämpning av disciplinära åtgärder.

Förebyggande arbete syftar till att:

- avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och
- tar sikte på riskerna för problemet.

Främjande arbete syftar till att:

- förstärka respekten för allas lika värde
- omfattar alla diskrimineringsgrunderna
- riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning samt
- är en naturlig del i det vardagliga arbetet.

2. Kartläggning och utvärdering

2.1 Beskrivning av kartläggningen

Beskrivning av kartläggningen

För att analysera hur situationen ser ut på Granbackaskolan utgår vi ifrån följande kartläggningsmetoder:

Friends elevenkät för förskoleklass – årskurs 2
Friends enkätundersökning till skolpersonalen
Draftit -kränkande behandling Incident-portal

Kartläggningsresultatet

Här presenteras kartläggningen utifrån utvalda frågeställningar som berör trivsel, trygghet och kränkningar. Ett urval kring miljö och diskrimineringsgrunderna har också gjorts. Granbackaskolan har valt att fokusera på de resultat som visar kränkningar utifrån de sju diskrimineringsgrunderna. Detta gäller både kränkningar från andra elever och från vuxna. Enkätundersökningen för eleverna genomfördes under perioden 2022-10-10 - 2022-10-21.

Friends elevenkät, förskoleklass- åk 3

Resultaten i årets kartläggning visar att elevernas trivsel och trygghet på skolan har ökat i jämförelse med förra läsåret.

Trygghet och trivsel

- 97% av eleverna har svarat att de trivs i sin klass.
- 97% av eleverna har svarat att de har en kompis i sin klass, vilket är en liten försämring från förra året då 98% hade en kompis i klassen.
- 73% svarar att de inte känner sig oroliga för att bli ensamma på rasten, vilket är en liten försämring från förra året då 77% svarade att de inte kände sig oroliga.
- 93% av eleverna har svarat att det finns någon vuxen på skolan som de kan prata med om viktiga saker.
- 54% av eleverna har varit med om att en annan elev gjort något dumt som fått dem ledsna, vilket är en förbättring från förra året då 59% varit med om detta.
- 84% av eleverna berättar för en vuxen i skolan om den blivit utsatt av en annan elev, vilket är en försämring från förra året då 92% av eleverna gjorde det.

De platser på skolan där eleverna känner sig mest otrygga på är toaletterna (22%), omklädningsrummen (9%) och skolgården (6%). I jämförelse med förra årets resultat har otryggheten på dessa platser ökat. Elevernas otrygghet på toaletterna handlar bland annat om en rädsla för att bli inlåsta då det hänt flera av eleverna på grund av gamla lås. Många elever upplever även att toaletterna är smutsiga. Omklädningsrummen är en otrygg plats på grund av rädsla att någon ska komma in, det har även varit personal av motsatt kön som gått igenom omklädningsrummet vilket några av eleverna tycker är jobbigt. Flera elever

uppger även att det är smutsigt och att det ligger kläder på golvet. Eleverna känner sig otrygga på skolgården av olika anledningar, bland annat att det inte alltid finns en vuxen på fotbollsplanen vilket gör att vissa elever spelar oschysst då. Det kommer även obehöriga till skolgården utanför skoltid som stökar ner.

Under läsåret inkom 70 kränkingsanmälningar via kränkingsportalen Draftit, vilket är en ökning från förra läsåret då 52 kränkningar registrerades. Den vanligaste typen av kränkningar är fysiska (57%) och verbala (22%), vilket även förra årets statistik visar. Skolgården är fortfarande den plats där flest kränkningar mellan elever sker.

2.2 Utvärdering av föregående års plan, vidtagna aktiviteter/åtgärder samt riktlinjer/rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Främjande insatser:

Under läsåret har ett systematiskt värdegrundsarbete skapats och implementering har påbörjats. Målet har varit att utöka implementeringen i samtliga årskurser och utöka antalet tillfällen per läsår där värdegrundsarbete ska genomföras. De aktiviteter som har genomförts under året är att skolpersonalen arbetar utifrån de värdegrundsförmågor som står i kalendarier. Skolan har även tillsatt en förste lärare som ska arbeta med trygghet och trivsel på skolan. Förste läraren ska vara drivande i värdegrundsarbetet och hålla i elevråden. Många elever och lärare upplever att värdegrundsarbetet blivit mer levande när det finns övningar att tillgå samt då skolan tillsatt en person som ägnar mer tid åt värdegrundsarbetet.

Förebyggande insatser

Ett mål under läsåret har varit att öka tryggheten på toaletterna då elever under flera år känt sig otrygga där. Ett steg i att öka tryggheten har varit att byta ut alla gamla lås med nya lås samt att göra det trevligare på toaletterna. Eleverna känner sig nu mer trygga när det går att låsa ordentligt.

Åtgärdande insats

Det är viktigt att uppmärksamma vilka typer av kränkningar som sker på skolan för att kunna arbeta förebyggande med att minska på kränkande handlingar mellan elever. Ett mål har därför varit att all skolpersonal och elever vet hur rutinerna ser ut vid kränkande behandling och diskriminering. Granbackaskolan har därför en genomgång varje termin till skolpersonal om rutiner vid kränkande behandling och diskriminering. Eleverna blir även informerade om hur rutinen ser ut vid kränkningar. Detta har gjort att fler anmäler kränkningar som sker på skolan.

3. Analys och bedömning

3.1 Analys av kartläggningen

Trygghet och trivsel

Elevernas trygghet och trivsel på Granbackaskolan är fortsatt hög. Den höga trivseln kan bero på flera faktorer. Kartläggningen visar att många elever har förtroende för vuxna på skolan och att en majoritet av eleverna har en kompis i klassen. Elevernas oro för att bli ensam på rasten har ökat några procent i jämförelse med förra årets resultat. Det är därför viktigt att fortsätta arbeta för att trygga eleverna genom att bland annat fortsätta med rastaktiviteter och se till att skolpersonalen är där det finns ett behov av ökad vuxentillsyn. Det finns även ett fortsatt behov av att arbeta systematiskt med värdegrundsfrågor som berör ämnen som allas lika värde och hur man är en bra kompis.

Kränkningar och trakasserier

Kartläggningen visar att över hälften av alla elever har varit med om att en annan elev gjort något dumt som fått dem ledsna, vilket är en ökning från förra året då var tredje elev blev illa behandlade. Fysiska och verbala kränkningar är vanligast bland eleverna. Det framgår av Solna Stad kränkingsportal Draftit att skolgården är den plats där flest elever utsätts för kränkningar, vilket kan vara en förklaring till varför skolgården är en otrygg plats för vissa elever. Det finns därför ett behov av att fortsätta med organiserad rastverksamhet för att minimera riskerna för kränkande behandling. Det finns även ett behov av att hitta ett gemensamt förhållningssätt bland skolpersonal hur konflikter ska hanteras, för att ge eleverna liknande bemötande. Det har även framkommit i Draftit att det ofta är samma elever som utsätter andra barn för kränkningar. Elever som återkommande hamnar i konflikter på grund av bristande impuls kontroll behöver hjälp av vuxna för att inte hamna i sådana situationer. Förra året fick all undervisande personal genomgå en utbildning om barn med ADHD och autism samt hur dessa barn ska bemötas. Det finns ett behov av att även fritidspersonal ska genomgå en sådan utbildning.

3.2 Verksamhetens behov

Utvecklingsområden

Utvärdering av föregående års insatser samt kartläggningen visar att det finns flera utvecklingsområden på Granbackaskolan.

- Öka tryggheten på skolgården.
- Arbeta förebyggande för att motverka kränkande behandling och diskriminering bland eleverna.
- Fortsätta det systematiska värdegrundsarbetet som påbörjats på skolan.

4. Riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Granbackaskolan arbetar hela tiden för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Det är en del av verksamhetens systematiska kvalitetsarbete som följs upp och utvärderas tillsammans med barn eller barn samt personal.

Granbackaskolan gör följande:

- Informerar all skolpersonal APT hur de går tillväga för att anmäla trakasserier på skolan.
- Arbetar kontinuerligt med värdegrundsfrågor där sexualitet, samtycke och relationer är en del av det arbetet för att förebygga och förhindra trakasserier och sexuella trakasserier uppstår.
- Informerar eleverna om kränkande behandling och diskriminering samt sexuella trakasserier.
- Utvärderar årligen hur arbetet för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier går genom en mindre enkät samt Friends kartläggningsresultat.

5. Planering av aktiviteter/åtgärder

5.1 Främjande aktiviteter/åtgärder

Främjande insats 1: Systematiskt värdegrundsarbete

Detta läsår fortsätter vi med det systematiska värdegrundsarbetet på skolan.

Mål:

Öka trivsel på skolan.

Aktiviteter:

- Förste läraren i trygghet- och värdegrund har gjort ett årshjul med aktiviteter för det främjande och förebyggande arbetet på skolan.
- Mentorerna arbetar utifrån de värdegrundsformågor som står i kalendariet.
- Förstelärare i trygghet- och värdegrund bistår med övningar under läsåret.
- Värdegrundsformågor är en stående punkt på arbetslagsmöten.

Ansvarig:

Skolledningen, förstelärare i trygghet- och värdegrund samt mentorer.

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Kontinuerlig uppföljning på arbetslagsträffar. Mindre enkät till skolpersonal och elever.

Främjande insats 2:

Kompetensutbildning om barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF)

Det finns ett behov av kompetensutbildning för skolpersonalen om bemötande av elever med NPF. Förra läsåret fick alla undervisande lärare träffa en skolpsykolog som höll i en kortare utbildning i NPF. Detta läsår behöver även fritidspersonalen få ta del av utbildningen.

Mål:

Öka kunskapen om ADHD och autism samt bemötande i skolan.

Aktivitet:

- Skolpsykolog Fredrik Berg har regelbundna träffar med fritidspersonal.

Ansvarig: Skolledning och skolpsykolog

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Kontinuerlig uppföljning på EHT med skolpsykolog hur arbetet går. Mindre enkät till skolpersonal och elever.

Främjande insats 3:

Åldersblandade aktiviteter

Förra läsåret återupptog Granbackaskolan åldersblandade aktiviteter för eleverna. Detta har tidigare varit uppskattat av både elever och lärare. Äldre elever får vara förebilder för de yngre eleverna.

Mål:

Målet är att fortsätta ha åldersblandade aktiviteter där elever från olika klasser får möjlighet att lära känna varandra vilket leder till en ökad trygghet på skolan.

Aktiviteter:

<ul style="list-style-type: none">• Temadagar• Idrottsdagar• Schemabrytande dagar
Ansvarig: Skolledning och mentorer
Tidsperiod: Läsåret 23/24
Uppföljning/utvärdering: Uppföljning i arbetslaget efter varje aktivitet. Mindre enkät till skolpersonal och elever.

5.2 Förebyggande aktiviteter/åtgärder

<p>Förebyggande insats 1: Trygghetsteam</p> <p>Förra läsåret bildades ett trygghetsteam på skolan för att hjälpa elever med olika problem och vid konflikter. Trygghetsteams uppgift är även att arbeta strukturerat genom att hjälpa till att kartlägga vad för typ av kränkningar som är mest förekommande och hur skolan kan arbeta för att motverka dessa.</p> <p>Mål: Öka tryggheten på skolan.</p> <p>Aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none">• Trygghetsteamet träffas varannan vecka.• Gå igenom alla kränkingsanmälningar som inkommer.• Det finns en trygghetslåda där eleverna kan skriva vad som bekymrar dem.
Ansvarig: Trygghetsteamet
Tidsperiod: 23/24
Uppföljning/utvärdering: Kontinuerliga uppföljningar på elevrådet och Friends kartläggningsresultat.

**Förebyggande insats 2:
Fritidshemsgrupp**

Det har bildats en fritidshemsgrupp med representanter från varje avdelning på skolan. Gruppen planerar tillsammans vad för typ av aktiviteter som ska genomföras på fritids under terminen. Det är allt ifrån mindre till mer organiserade aktiviteter både inom- och utomhus.

Mål:

Öka elevernas trivsel på skolan.

Ansvarig: Skolledningen och fritidshemsgrupp

Tidsperiod: 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Kontinuerliga uppföljningar på fritidsmöte och Friends kartläggningsresultat.

5.3 Åtgärdande aktiviteter/åtgärder**Åtgärdande insats 1:****Gemensamt förhållningssätt vid konflikter**

Det uppstår emellanåt konflikter mellan elever på skolan av olika anledningar. I sådana situationer är det viktigt att skolpersonalen agerar och hjälper eleverna att lösa konflikterna.

Mål:

Att skolpersonalen på Tallbackaskolan har ett gemensamt förhållningssätt vid konflikter mellan elever.

Aktivitet:

- Trygghetsteamet utbildar/informerar skolpersonal hur konflikter kan hanteras samt går igenom en rutin för hur konflikter ska hanteras.

Ansvarig: Skolkurator och trygghetsteamet

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Kontinuerlig uppföljning på arbetsplatsträffar kring hur arbetet går.

Åtgärdande insats 2:

Information om rutiner vid kränkande behandling och diskriminering

Mål:

All personal och alla elever känner till Tallbackaskolans rutiner vid kränkande behandling och diskriminering.

Aktivitet:

En genomgång varje termin till skolpersonalen om rutiner vid kränkande behandling och diskriminering samt trakasserier.

Ansvarig: Skolledningen

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Kontinuerlig uppföljning av rutiner vid APT.

6. Delaktighet i kartläggning, analys/bedömning och planering

För att skapa delaktighet hos eleverna, informerades de om syftet med samtliga kartläggningar och enkäter. Innan besvarandet av Friends kartläggning gick klasslärarna igenom olika begrepp tillsammans med sina elever. Enkäten besvarades sedan via iPad/dator och det fanns även en uppläsningfunktion till hjälp. Även skolpersonal fanns närvarande som stöd vid behov för samtliga elever. All personal på skolan har getts möjlighet att besvara Friends personalenkät.

7. Implementering av planen i daglig verksamhet

Planen mot kränkande behandling och diskriminering presteras på APT för all skolpersonal. Mentorena går sedan igenom planen för sina elever. Vårdnadshavarna får ta del av planen för kränkande behandling och diskriminering på Infomentor.

Mall för plan mot kränkande behandling fastställd av barn- och utbildningsförvaltningen 2023-06-15

Bilaga - Interna rutiner vid kränkande behandling och diskriminering mellan barn-barn/elev-elev

1. Inledning

I skollagen (2010:800) finns bestämmelser om nolltolerans mot förekomst av kränkande behandling i våra förskolor och skolor. Liknande bestämmelser om nolltolerans mot diskriminering finns i diskrimineringslagen (2008:567). Det framgår att det inom ramen för varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete/arbete med aktiva åtgärder för att motverka kränkande behandling och diskriminering av barn och elever. Om kränkande behandling eller diskriminering ändå förekommer ställer skollagen och diskrimineringslagen krav på att förskolan/skolan skyndsamt ska vidta åtgärder för att få kränkningen/diskrimineringen att upphöra.

1.1 Definition

Enligt skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet.¹ Kränkande behandling kan vara synlig eller dold. Den kan utföras direkt i verksamheten men även per telefon eller internet. Med kränkande behandling menas till exempel nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden, fysiskt våld, utfrysning eller hot.²

Enligt diskrimineringslagen definieras diskriminering som att en elev missgynnas och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.³

¹ 6 kap. 3 § skollagen

² Skolverkets allmänna råd, ”Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling” s. 9

³ 1 kap. 4-5 §§ diskrimineringslagen

1.2 Det främjande, förebyggande och förhindrande arbetet

Av skollagens 6 kapitel och diskrimineringslagens 3 kapitel framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.⁴

Som en del av det främjande och förebyggande arbetet mot kränkande behandling ska huvudmannen se till att det årligen upprättas en plan mot kränkande behandling. I planen ska även arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering dokumenteras.⁵ Planen bör bland annat innehålla rutiner för personalens agerande, anmälningsrutiner för elever och vårdnadshavare, ansvarsfördelning samt hur händelser ska utredas, dokumenteras och åtgärdas.⁶

Det är viktigt att skolan arbetar förebyggande. Skolan ska förhindra de risker som framkommer av skolans kartläggning av skolans otrygga områden.

1.3 Det åtgärdandet arbetet

Om kränkande behandling eller diskriminering ändå sker ska skolan se till att det upphör. Av skollagens bestämmelser framgår att lärare eller annan personal är skyldig att anmäla till rektor om en elev blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Rektor ska i sin tur anmäla till huvudmannen som är skyldig att se till att ärendet utreds skyndsamt. Samma krav på utredning framkommer i diskrimineringslagen. Vid konstaterande att en elev har utsatts för kränkningar ska huvudmannen vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.⁷

Vid en akut situation eller för att åtgärda systematiskt upprepade kränkningar eller diskriminering kan rektor och lärare vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder. Detta för att garantera eleverna trygghet. Det innebär att skolan kan tillämpa disciplinära åtgärder som ett led i att få stopp på kränkningar som stör andra elevers trygghet och studiero. Utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den ordinarie skolenheten, placering utan tidsbegränsning vid annan skolenhet, omhändertagande av föremål samt avstängning får aldrig användas som

⁴ 6 kap. 7 § skollagen och 3 kap. 1 § diskrimineringslagen

⁵ 4 kap. 2 § diskrimineringslagen

⁶ 6 kap. 8 § skollagen och 3 kap. 2 § diskrimineringslagen

⁷ 6 kap. 10 § skollagen och 2 kap. 7 § diskrimineringslagen

bestraffning.⁸ Utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid annan skolenhet och avstängning ska alltid skriftligen dokumenteras.⁹

Vid återkommande signaler om att en elev blir utsatt för kränkande behandling eller diskriminering ska skolan göra en kartläggning kring elevens skolsituation. Parallellt ska även den elev som utsätter utredas om det bedöms att eleven upprepade gånger stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse.¹⁰ Detta för att klarlägga orsakerna till den uppkomna situationen. Skolan ska därefter genomföra åtgärder för att se till att den som utsätter upphör med sitt beteende och för att se till att utsatt elev får en trygg skolgång. Åtgärderna ska följas upp. Om den som blir utsatt eller den som utsätter uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation ska eleverna utredas för särskilt stöd och åtgärderna ska antecknas i ett åtgärdsprogram.¹¹

2. Interna rutiner (anmälan, utredning, uppföljning)

ANMÄLAN

1. Personal som får kännedom om att en kränkning/diskriminering skett ska skyndsamt anmäla det till rektor. Rektor som får kännedom om att en kränkning/diskriminering skett ska skyndsamt anmäla det till central förvaltning (huvudmannen).

Utgångspunkten om en anmälan ska upprättas eller inte är barnet/elevens egen upplevelse och att kränkningarna har en koppling till verksamheten (kan alltså handla om skolgård eller internet). När personalen får kännedom om händelsen ska det anmälas. Kännedom kan personalen få genom barnet/eleven själv, genom iakttagelser eller information från barn/elevs vårdnadshavare. Således kan anmälningsskyldigheten aktualiseras om uppenbara kränkningar uppmärksammas utan att utsatt barn/elev ger uttryck för att det skett en kränkning, ex. ett barn i förskoleklass blir utsatt för fysiskt våld men kan inte ge uttryck för att det känner sig kränkt.

⁸ 5 kap. 6 § skollagen, prop. 2009/10:165 s. 326

⁹ 5 kap. 7-8 och 24 §§ skollagen

¹⁰ 5 kap. 9 § skollagen

¹¹ 3 kap. 7-9 §§ skollagen

Anmälningsskyldigheten uppfylls genom att personal (lärare, rektor, annan) som får kännedom om kränkande behandling/diskriminering upprättar en anmälan i verksamhetssystemet Draftit.

En anmälan upprättas för respektive elev som blivit utsatt!

2. Av anmälan bör det framgå svar på följande frågor:
 - Framgår det vad som har hänt?
 - Framgår det vem som blivit drabbad och vem som har utsatt?
 - Framgår det när det har hänt?
 - Framgår det vart det har hänt?
 - Framgår det om någon annan än den drabbade sett händelsen?

UTREDNING

3. Rektor, eller den som rektor utser, utreder händelsen och informerar vårdnadshavare för berörda barn/elever om händelsen.
4. Kränkningen eller diskrimineringens art avgör i vilken omfattning utredningen ska ske men om anmälan saknar svar på ovan ställda frågor så bör utredningen i vart fall medföra svar på dessa.
5. Dokumentera utredningen noggrant i Draftit.

Exempel på utredningsinsatser:

- Samtalat med alla inblandade (Gör alltid en bedömning av barnets rätt att komma till tals. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad¹²)
- Samtalat med personal som sett händelsen eller hört om den
- Samtalat med vårdnadshavare kring barnet/elevens mående
- Analys kring varför situationen uppstått, ex. ”Många elever i olika åldrar vistas vid fotbollsplanen och lärare/personal upplever att det är svårt att ha översikt över vilka händelser som uppstår.”

¹² Artikel 12, Barnkonventionen

Att tänka på:

Undvik att skriva att situationen beror på ett visst barn/elevs egenskaper eller person. Ex. skriv inte ”Anna är väldigt utåtagerande och slår ofta andra barn utan anledning”, skriv istället ”Att Anna slog Vera inträffade oförutsett och utan direkt anledning”.

ÅTGÄRDER

6. Visar utredningen att eleven blivit utsatt för kränkande behandling/diskriminering?

Om ja --> Gå vidare till punkt 7.

Om nej --> Gå vidare till punkt 8.

7. Är uppgifterna så allvarliga att andra myndigheter som exempelvis Socialtjänsten, Polisen etc. behöver kontaktas?

Om ja --> samverka med lämpliga myndigheter och informera vårdnadshavare. Gå sedan vidare till punkt 8.

Om nej --> Gå vidare till punkt 8.

8. Föranleder utredningen en annan utredning på grund av upprepade ordningsstörningar eller om stödbehov för elev?

Om ja --> inled även sådan utredning, samverka med elevhälsan och elevens vårdnadshavare. Gå sedan vidare till punkt 9.

Om nej --> gå vidare till punkt 9.

9. Dokumentera vilka åtgärder som skolan har vidtagit eller kommer att vidta för att få den kränkande behandlingen/diskrimineringen att upphöra i Draftit. Om utredningen **inte** visar på kränkande behandling ska det också dokumenteras (se exempel nedan) då händelsen ändå kan leda till att skolan behöver sätta in åtgärder.

Observera att om du fyller i ”Detta är inte en kränkning” i Draftit så kommer inte rutorna ”Åtgärder” och ”Uppföljning” att dyka upp. Skriv då in åtgärder och uppföljning i rutan för utredning istället. Detta är under utveckling till nästa system.

10. Delge barn/elev/vårdnadshavare om utredning och beslutad handlingsplan. Det är frivilligt för rektor på vilket sätt vårdnadshavarna delges utredningen, muntligt/skriftligt. De har dock som huvudregel rätt att få ut den i sin helhet med hänvisning till partsinsyn i 10 kap. 3 § OSL. Undantag från utlämning är om det är av ”synnerlig vikt” att inte uppgifterna röjs, ex. skyddade personuppgifter.

Observera! Viktigt att ta hänsyn till barn och elevers ålder.

Sekretess till skydd för enskild gäller, om den enskilde är underårig, även i förhållande till dennes vårdnadshavare enligt 12 kap. 3 § OSL om inte vårdnadshavaren i den utsträckning denne enligt 6 kap. 11 § föräldrabalken har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör den underåriges personliga angelägenheter. Ju äldre barnet/eleven är, desto mindre frågor har en vårdnadshavare rätt att bestämma i och då gäller sekretess gentemot vårdnadshavaren.¹³

Vid sekretessfrågor kan registrator kontaktas för stöd.

UPPFÖLJNING

11. Dokumentera hur ärendet och beslutade åtgärder följts upp och om den kränkande behandlingen/diskrimineringen upphört i Draftit.

¹³ Se exempelvis KamR Stockholm 2023-02-27 målnummer 7501-22

AVSLUTA ÄRENDE I DRAFTIT

12. Skicka ärendet för godkännande av rektor.
13. När godkännande skett av rektor avslutas ärendet av förvaltningen.

Att tänka på:

Alla delar, det vill säga anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning ska vara ifyllda innan ärendet skickas för godkännande. Även om utredningen inte visat på någon kränkning så ska alla delar dokumenteras men då i rutan för ”Utredning”.

Exempel på dokumentation vid en icke-kränkning:

Anmälan – ”Anna Andersson i 9B fick ett C i betyg och ifrågasatte detta inför hela klassen och upprepade att hon kände sig kränkt.”

Utredning – ”Händelsen skedde på matematiklektionen inför samtliga klasskamrater idag onsdag 11/11 kl. 09.00. Flera av klasskamraterna reagerade på elevens reaktion och bad henne lugna ner sig. Klassläraren ledde ut eleven och pratade med henne direkt.”

Åtgärd – ”Läraren förklarade varför eleven fått ett visst betyg direkt på platsen vilket eleven accepterade och de kunde fortsätta lektionen. Rutinerna vid utlämning av betyg har ändrats så att elever som vill få sitt betyg förklarat kan boka tid med läraren i samband med lektionen.”

Uppföljning – ”Klasslärare har inte noterat att eleven skulle ha fler frågor kring betyget och rutinen har gjort att betygsutlämningen har gått bättre.”